

Etappi 02. Hulluksen metsä – Framnäsin rustholli – puolustusvarusteita

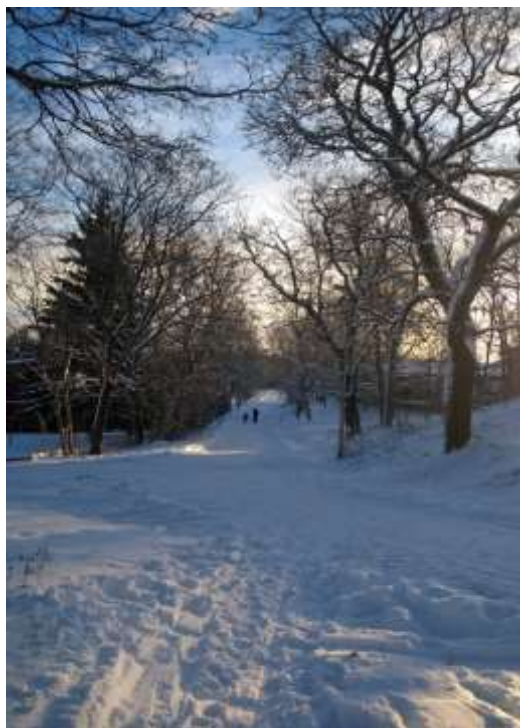
Kulkiessaan Masalantieltä polun ensimmäiseltä etapilta Framnäsin puistotietä pitkin luoteeseen huomaa kävelytien vievän ylös puistomaiselle alueelle.

Ylhäällä mäellä kasvaa vanhoja jaloja lehtipuita, kuten vaahteroita ja puistolehmuksia, ja hieman edempänä alue muuttuu metsäiseksi.

Aluetta kutsutaan **Hulluksen metsäksi**. Metsä sijaitsee 36 metriä maanpinnan yläpuolella ja se kuuluu maisemallisesti Kirkkonummen keskivyoöhykkeeseen, jota ilmentävät savilaaksot ja moreeniset kallioselänteet.

Puistomaisella alueella on aiemmin sijainnut **Hulluksen tila**, jonka nimeksi vaihtui 1900-luvun alussa **Framnäsin tila**.

Piha-alueen maastosta löytyy tilan vanhoja kivijalkoja ja vanha rehevöitynyt omenapuutarha.

Talvinen näkymä Framnäsin puistotielle. Talvi 2014–2015. Kuva: Masalan asukasyhdistys ry.

Framnäsin tilan pihan villiintynyttä puutarhaa. Kesä 2015. Kuva: Masalan asukasyhdistys ry.

Kylän nimestä "Hullus" on olemassa muutamia eri tulkintoja. On mahdollista, että nimi on muodostunut suomenkielen sanasta *hullu* tai sitten sanalla viitataan ruotsinkieliseen sanaan *hult*, joka tarkoittaa *metsää*, metsäistä kylää.

1540 – luvulla nimi kirjoitettiin muodossa "Hulloszby"/"Hullandszby", mutta vuoden 1560 maakirjassa käytetään nimiä "Huttlus" ja "Hullus". 1500-luvulla tilalle on merkitty kuuluvan kaksi hevosta, ja hevoset ja ratsumiehet ovat hallinneetkin tilan historiaa vuosisatojen ajan.

Framnäs in tilan navetan kivijalka. Kesä 2015 Kuva: Masalan asukasyhdistys ry.

1600-luvulla Ruotsin kuningas toteutti **ruotujakolaitoksen**, joka tarkoitti sitä, että useat tilalliset joutuivat osallistumaan sotilaalliseen varusteluun - ideana oli rakentaa ja ylläpitää kansallista sotalaitosta. Tilat jaettiin erilaisiin vastuullisiin tehtäviin, ja usein talonpojat, joilla jo entuudestaan oli ratsuja ja ratsastustaitoisia tilallaan joutuivat nyt varustamaan sotaratsumiehiä, rakuunoita. Tämän lisäksi heidän tuli luovuttaa rakuunalle alueeltaan torppa asuttavakseen. Vastineeksi tästä he saivat kuninkaalta verohelpotuksia ja muita etuja. Tällaisia tiloja kutsutaan rustholleiksi eli ratsutiloiksi. Useat kartanot ovat entisiä rustholleja.

Hulluksen tilan 1600- ja 1700-lukujen verokirjojen merkinnöistä on voitu päätellä tilan toimineen rusthollina eli ratsutilana. Vuoden 1694 -95 luettelossa merkittiin tilalle kuuluneen lisäksi augmenttejä eli aputiloja, joista toinen oli Masalan Bjönsin tila. Tämä kertoo tilan olleen pysyvä rustholli ja lukeutuneen siten myös merkittäväksi maatilaksi kunnassa.

1600-luvun lopun nälkävuodet ja vakavat taudit vaikuttivat kuitenkin myös Hulluksen tilaan, koska 1700-luvun alussa tila ei enää kyennyt varustamaan sotamiehiä.

Vuonna 1734 Hulluksen omistajaksi vaihtui Joachim Johansson Thauvonius kun edeltävä omistaja Henrik Hansson teki hänen kanssaan vaihtokaupat. Thauvoniuksen suku omisti tilan 1800-luvun lopulle asti.

1900-luvun vaihteessa tilan nimi vaihtui **Framnäsiksi** ja tähän aikaan myös omistajat vaihtuivat useasti. 1930 – luvulla Framnäs Gård Ab – niminen yhtiö omisti tilan ja pääomistaja Sylvi Calas piti tällöin tilalla täysihoitola.

Vanha päärakennus tuhoutui Porkkalan vuokrakaudella 1944 - 1956. Jäljelle jäivät rauniot, jotka löytyvät edelleen maastosta. Taru kertoo vanhan kellarin pyöreiden kivien olevan yhtä vanhoja kuin Kirkkonummen kirkon vanhimmat osat. 1960-luvulla Sylvi Calas myi Framnäs in rakennusliike Hakalle.

Mäen itäisellä reunalla on vielä hyvin näkyvässä tiiliholvattu kellari, joka sijaitsee mäen rinteessä järeässä graniittimuurissa ja penkereellä.

Graniittiraput johtavat ylätasanteelle. Talvi 2014–2015. Kuva Masalan asukasyhdistys ry.

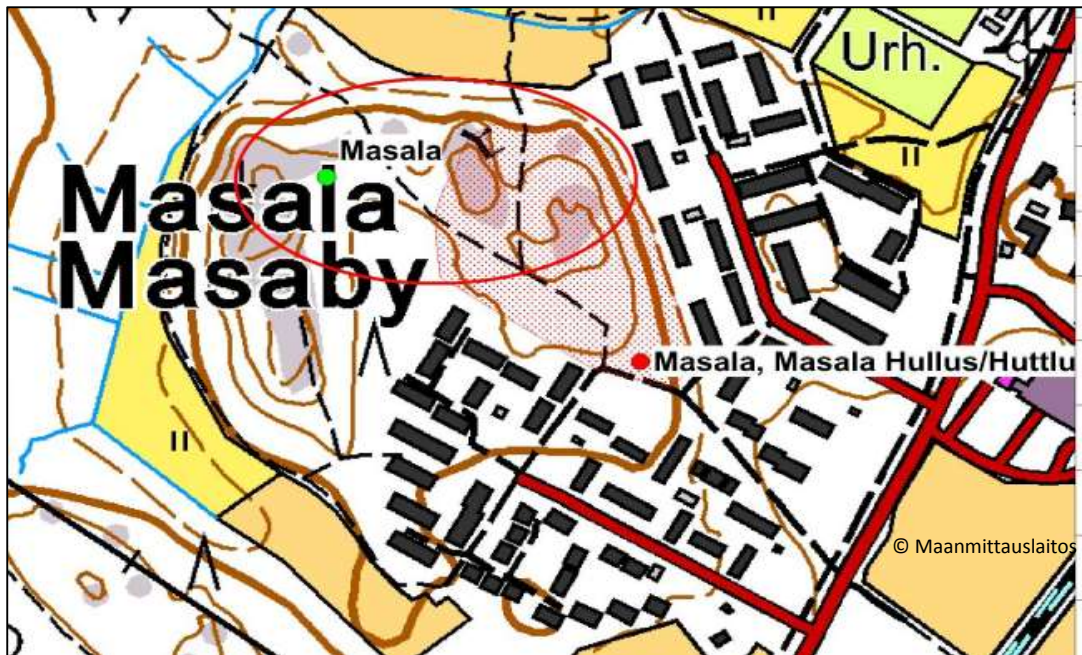
Holvatun tiilikellarin yläosa on rapattu.

Aivan Framnäsin tilan takana Kapteeninpolun päässä kohoavalla kallionlaella ja luoteeseen laskevalla rinteellä sijaitsee mm. betonirakenteinen suojahuone, bunkkeri. Alue on inventoitu arkeologisesti vuonna 2012.

Bunkkeri Hulluksen metsässä. Talvi 2014–2015. Bunkkerissa on monta huonetta. Kuva: Masalan asukasyhdistys ry.

Hulluksen metsässä Inkilään ja Sepänkyläntien suuntaan liikuttaessa voi havaita lisää vanhoja sotilaallisia kohteita – taistelu/juoksuautoja, bunkkereita ja taistelukaivantoja. Inventoinnin lisäksi Kirkkonummen kunta ja suunnistusseura Lynx ovat kartoittaneet tarkemmin kohteiden sijainteja, ne löytyvät täältä: <https://drive.google.com/file/d/0B7Xo3ct5L10QbW5na2xiaFo5ZmM/view?pli=1>

Punaisella rajauksella on merkitty alue, jolla sijaitsee sotilaallisia kohteita. Punainen piste näyttää Hulluksen/Framnäsin tilan sijainnin.

Suuren betonibunkkerin takana itäisessä suunnassa on pitkä polku, joka vie alas Nissnikun pellolle ja siellä sijaitseville viljelypalstoille. Mäkeä kutsutaan usein ”**verimäeksi**”.

Talvisin mäki on kovassa käytössä lasten ja nuorten pulkkamäkenä ja kerrotaankin, että nimitys mahdollisesti tulisi joskus ikävästi päättyneestä mäenlaskusta.

Toisaalta nimitys voi myös johtua alueen mahdollisesti verisestä menneisyydestä tai joka syksyisestä väriloistosta – mäessä kasvaa valtava määrä lehtipuita.

Nimityksen alkuperä ei ole toisin sanoen aivan selvillä.

Mäenrinteessä sijaitsee myös bunkkereita.

Hulluksen metsästä löytyy monia polkuja, jotka vievät alas Nissnikun ja Hulluksen asuinalueille sekä pohjoisemmassa Sepänkyläntielle ja siellä sijaitseville asuinalueille.

Hulluksen sekametsän polkuja ja kasvillisuutta kesällä 2015. Kuva Masalan asukasyhdistys ry.

Hulluksen metsää lähellä Nissnikun asuinalueita ja Sepänkyläntietä. Talvi 2014 - 2015. Kuva Masalan asukasyhdistys ry.

Uudet Hulluksen ja Framnäsin asuinalueet alkoivat rakentua 1970-luvulla.

Masalan taajamaan oli jo 1960-luvulla alkanut kehittyä teollisuutta ja pääkaupunkiseudun jatkuva asukasmäärän kasvu sai lääninhallituksen patistelemaan kuntaa tuottamaan lisää asuntoja.

Vuonna 1974 kunta solmi yhteistoimintasopimuksen neljän rakennusliikkeen kanssa Köpaksen, Nissnikun, Framnäsin ja Tinan alueiden rakentamisesta. Ensimmäiset asunnot valmistuivat vuonna 1976, mutta kunnan asuntotuotanto jatkui Masalassa 1980-luvun lopulle asti.

Raimo Poutanen on lahjoittanut kunnan kulttuuritoimelle musta-valkoisia kuvia Masalasta. Kuvat on otettu 1980-luvulla, ne kertovat meille modernin Masalan kasvusta.

Kuvassa 1980-luvun lapsia pelaamassa krokettia Framnäsintie 3:ssa. Kuva Raimo Poutanen. Kirkkonummen kulttuuritoimi

Äitejä taloyhtiön pihalla 1980-luvun Framnäsissä. Kuva Raimo Poutanen. Kirkkonummen